

Ключевые слова: финансовые механизмы, финансовые инновации, секьюритизация, финансовые активы рынка ценных бумаг, банковские кредиты, глобальный финансовый рынок, тенденции секьюритизации, ценные бумаги обеспеченные активами.

Ovcharova L.

research associate of Institute for Economics and Forecasting NAS of Ukraine

Bodeko V.

junior researcher of G.M. Dobrov Center for Scientific and Technological Potential and Science History Studies

FOREIGN PRACTICE OF THE FINANCIAL INNOVATIONS

The paper examines the theoretical and methodological foundations for the development and functioning of the Institute of securitization. This article summarizes global trends in assets securitization. A comparative analysis of the development securitization. The measures for the further development of securitization in the domestic financial market.

Key words: financial mechanism, foreign models of refinancing, securitization, financial assets in the securities market, bank credits, global financial market, securitization tendencies, Asset-Backed-Securities.

Шевчук Н.А.

к.т.н., доцент ФММ НТУУ «КПІ»

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

В цій статті досліджено структуру, принципи формування та оцінювання інноваційного потенціалу підприємств, що є дуже важливим для конкурентоздатності підприємств в Україні.

Ключові слова: інноваційний потенціал, конкурентоспроможність, ресурси, управління, підприємство, оцінка, ефективність.

Вступ. В процесі розвитку діяльності підприємств на Україні розвиток суб'єктів господарювання стає більш залежним від ефективного використання нововведень. Успішне впровадження інновацій на підприємствах сприяє економічному зростанню та підвищенню конкурентоспроможності підприємств. Проблема активізації інноваційної діяльності найчастіше пов'язують з проблемою формування і ефективного використання інноваційного потенціалу. Питання підвищення інноваційного потенціалу підприємств є одним з важливих в сучасних економічних умовах. Останнім часом у світовій економіці активно

впроваджуються і використовуються новітні техніка та технології, які забезпечують конкурентоспроможність підприємств і організацій, тому для успішного конкурування підприємств України необхідно впроваджувати інновації на підприємствах. У зв'язку з цим тема статті, в якій вирішуються зазначені вище проблеми, є актуальною.

Постановка завдання. Мета роботи – аналіз теоретичних положень, а також практичних рекомендацій, які впливають на формування та ефективне управління інноваційним потенціалом підприємств на Україні. Для досягнення зазначеної мети в роботі поставлені такі завдання: визначити сутність поняття інноваційного потенціалу підприємства та основні чинники, які впливають на розвиток та ефективне використання інноваційного потенціалу підприємства; визначити структуру інноваційного потенціалу підприємства, дослідити особливості формування організаційно-економічного механізму управління інноваційним потенціалом підприємства; обґрунтувати заходи щодо удосконалення організаційно-економічного механізму управління інноваційним потенціалом підприємства.

Результати дослідження. В складних умовах нестабільної економічної ситуації на Україні, яка характеризується значними змінами пріоритетів і умов проведення інноваційної діяльності, важливою ознакою інноваційного розвитку є здатність підприємства адаптуватись до внутрішніх змін та впливу зовнішнього оточення.

Узагальнюючи науково-практичний матеріал щодо сутності інноваційного потенціалу підприємства, можна виділити чотири підходи трактування (виходячи з найчастіше використовуваних ключових слів при його визначенні) див рис.1.

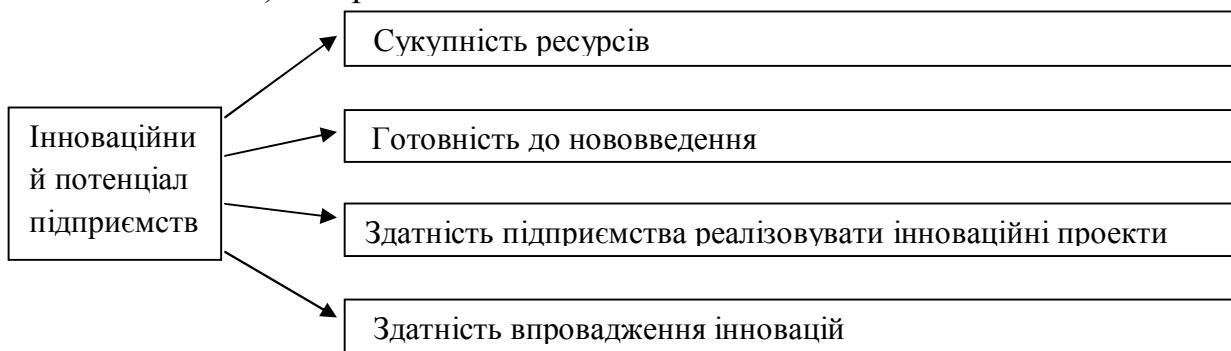

Рис. 1. Сутність інноваційного потенціалу

Науково-технічні інновації підприємства повинні мати певну новизну, задовольняти ринковий попит та приносити прибуток підприємству.

Розглядаючи вище наведені підходи можна вважати найбільш поширеним ресурсний підхід, згідно з яким поняття інноваційного потенціалу трактується як сукупність ресурсів, необхідних для здійснення інноваційної діяльності підприємства. При цьому визначення відрізняються складом ресурсів. Так, крім матеріальних, фінансових, інформаційних, науково-технічних ресурсів, додатково виділяють

виробничі та інтелектуальні ресурси, кадрові та інфраструктурні ресурсні складові [1].

Другий підхід до визначення інноваційного потенціалу – це його готовність до здійснення інноваційної діяльності. Нововведення можуть створюватися як своїми силами, так і можуть купуватися у вигляді патентів, ліцензій на винаходи та ноу-хау [2].

Третій підхід визначається здатністю підприємства розробляти та реалізовувати інноваційні проекти [3]. Таке визначення інноваційного потенціалу підприємства враховує з одного боку потенційні можливості до здійснення інноваційної діяльності, а з іншого – наявність ресурсів.

Четвертий підхід включає сукупність можливостей підприємства в інноваційній сфері. Інноваційний потенціал містить невикористані, приховані можливості накопичених ресурсів, які можуть бути приведені в дію для досягнення цілей економічних суб'єктів [4].

Проаналізовані підходи розкривають різні боки інноваційного потенціалу. Аналізуючи наведені вище підходи, пропонується під інноваційним потенціалом підприємства розуміти сукупність ресурсів і умов діяльності підприємства, які формують готовність, необхідність і здатність організації до успішної інноваційної діяльності.

Структура інноваційного потенціалу може бути представлена єдністю трьох його складових ресурсної, внутрішньої і результативної, які співіснують взаємно. Ресурсна складова інноваційного потенціалу включає в себе наступні основні компоненти, які мають різне функціональне призначення: матеріально-технічні, інформаційні, фінансові, людські та інші види ресурсів. Так, матеріально-технічні ресурси, будучи «речовинною основою, визначають техніко-технологічну базу потенціалу, яка надалі буде впливати на масштаби і темпи інноваційної діяльності»[5]. У свою чергу вони формуються в галузях, що виготовляють засоби виробництва, які шляхом застосування нових технологій закладають в них потенційні можливості, що реалізуються або не реалізуються згодом. Наступна компонента ресурсної складової – інформаційний ресурс. Даний вид ресурсів, на відміну від інших, практично невичерпний. З розвитком суспільства і активізацією використання знань, запаси інформаційного ресурсу не зменшуються, а, навпаки, збільшуються. При цьому цей вид ресурсів не самостійний і сам по собі має лише потенційне значення, тільки об'єднавшись з іншими ресурсами – досвідом, працею, кваліфікацією, технікою, технологією, енергією, сировиною, він з'являється як рушійна сила інноваційного потенціалу. Фінансові ресурси входять до складу ресурсної складової інноваційного потенціалу як органічна єдність готівкових ресурсів та невикористаних можливостей їх альтернативного вкладення. Таким чином, вони характеризуються тією сукупністю джерел і запасів фінансових можливостей, які є в наявності і можуть бути використані для реалізації конкретних цілей і завдань. При цьому обсяг фінансових ресурсів відображає фінансову міць, здатність системи брати участь у створенні матеріальних благ і надання послуг.

Однак, крім забезпечує функції фінансові ресурси виконують і страхову функцію, безпосереднім чином дублюючи, а також вимірюючи в грошових одиницях матеріально-технічні, інформаційні, людські та інші ресурси, що входять до складу інноваційного потенціалу. Цей вид ресурсів безпосереднім чином (якісно і кількісно) впливає на інноваційний потенціал. Наступною компонентою ресурсної складової інноваційного потенціалу є людський ресурс (капітал, фактор), який не просто виконує функцію, а виступає головною креативною силою. Слід зазначити, що визначена компонента це сукупність про інвестованих суспільно доцільних виробничих і загальнолюдських навичок, знань, здібностей, якими володіє людина. Зазначена компонента безпосередньо впливає не тільки на ресурсну складову інноваційного потенціалу, а й на внутрішню і, особливо, результативну.

Другою складовою інноваційного потенціалу є результативна складова, яка виступає відображенням кінцевого результату реалізації наявних можливостей (у вигляді нового продукту, отриманого в ході здійснення інноваційного процесу). Таким чином, вона – свого роду цільова характеристика інноваційного потенціалу. Важливість цієї складової і доцільність відокремленого виділення підтверджується тим, що її збільшення, у свою чергу, сприяє розвитку інших складових (наприклад, ресурсної). Іншими словами результативна складова, сама, будучи результатом кількісної та якісної зміни, несе в собі потенційні можливості виходу на новий рівень функціонування, як інноваційного потенціалу, так і системи в цілому [6].

Третьою складовою інноваційного потенціалу, є внутрішня складова, що забезпечує дієздатність та ефективність функціонування всіх попередніх елементів. У цілому, зазначена складова характеризує можливість цілеспрямованого здійснення інноваційної діяльності, тобто визначає спроможність системи на принципах комерційної результативності залучати ресурси для ініціювання, створення і поширення різного роду нововведень. Таким чином, внутрішню складову можна охарактеризувати через процеси створення та впровадження нового продукту, забезпечення взаємозв'язку новатора як з наукою, що надає прогресивні ідеї, так і ринком. Зазначена складова є досить складною і важливою, і тому для детального її аналізу окремі автори пропонують використовувати структурно-інституціональний і функціональний підходи. При цьому перший – відокремлює структуру інноваційної діяльності з точки зору системи інституційних суб'єктів, а також економічні зв'язки з зовнішніми для неї сферами – наукою і виробництвом. Другий – виявляє часові закономірності інноваційного процесу – виробництво інноваційного продукту, його обмін, розподіл, споживання та відновлення циклу інноваційного процесу, за яке і відповідає внутрішня складова інноваційного потенціалу.

Одним з найбільш відповідальних етапів діяльності підприємства є оцінювання інноваційного потенціалу. Від того, наскільки об'єктивно і

всесторонньо проведена ця оцінка, залежить кінцевий підсумок реалізації інноваційного проекту. В існуючих методиках оцінки інноваційного потенціалу промислового підприємства існують певні проблеми вибору критеріїв та показників, які забезпечують комплексність оцінки. В науковій літературі розповсюджено типовий набір показників, складений з різних якісних і кількісних оцінок, котрі дуже важко порівняти між собою [4,5,6]. Крім того, аналіз показників, які традиційно використовує офіційна статистика щодо оцінювання інноваційного розвитку та активності промислових підприємств показав, що вони не дозволяють провести всебічний аналіз, мають національну специфіку та підходять більш для оцінки інноваційного потенціалу країни, виду економічної діяльності або сукупності підприємств.

Більшість підходів до оцінки інноваційного потенціалу зводиться до простого оцінювання різних наявних ресурсів підприємства. При цьому підході не враховується можливість і доцільність залучення ресурсів, а також оцінка зводиться до аналізу декількох абсолютних показників [7]. Різноманіття управлінських ситуацій і складність досліджуваного явища породжує необхідність удосконалення методичних підходів оцінювання інноваційного потенціалу підприємства.

Впровадження будь яких інновацій на підприємстві повинно бути підтверджено економічною ефективністю. Для проведення аналізу впливу всіх науково-технічних факторів на ефективність діяльності підприємства в цілому, необхідно попередньо розрахувати показники виробничої, фінансової, інвестиційної діяльності і потім визначити вплив ефективності науково-технічних заходів на зміну виробничої, фінансової і інвестиційної ефективності підприємства в цілому. Кінцевим розрахунком повинно стати визначення інтегрального впливу певної сукупності нововведень на досягнуту результативність діяльності підприємства.

В сучасних умовах господарювання при визначенні ефективності інноваційного потенціалу підприємства необхідно також врахувати соціальний і екологічний фактор. Як відомо, інтенсивність впровадження інноваційних процесів істотно загострює екологічні проблеми. І тільки за соціально й екологічно допустимими варіантами нововведень слід визнавати їх економічно ефективними.

Висновки. Проведені дослідження в галузі теорії інноваційного потенціалу дозволили під інноваційним потенціалом підприємства розуміти не тільки сукупність ресурсів, але й умови діяльності підприємства, які формують готовність, необхідність, можливість і здатність організації до успішної інноваційної діяльності. Таким чином, беручи до уваги перераховані вище проблеми оцінювання та враховуючи запропоновану сутність поняття інноваційного потенціалу, пропонується використовувати комплексний підхід до визначення інноваційного потенціалу підприємства, який буде включати не лише економічний ефект, а і екологічну та соціальну складову.

Список використаних джерел

1. Управление организацией / Под ред. А. Г. Поршнева, З.П. Румянцевой, Н.А. Саломатина. – 2-е изд., перераб. и доп. – Г.: ИНФРА-М, 2000.- 669с.
2. Бовин А.А., Управление инновациями в организациях / Бовин А.А., Чередникова Л.Е., Якимович В.А. – М: Омега-Л, 2008. – 415 с.
3. Бузько И.Р. Стратегический потенциал и формирование приоритетов в развитии предприятий / Бузько И.Р., Дмитренко И.Э., Сущенко О.А. Монография. Алчевск: Изд-во ДГМИ, 2002.- 216с.
4. Кокурин Д.И. Инновационная деятельность.- Г.: Экзамен, 2001.- 575 с.
5. Трифилова А.А. Управление инновационным развитием предприятия. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 176с.
6. Стеченко Д.М. Інноваційні форми регіонального розвитку: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2002. – 254с.
7. Економічна енциклопедія: В 3 т. / Редкол. СВ. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – Т. 3. – С. 952.

Шевчук Н.А.

к.т.н., доцент ФММ НТУУ «КПІ»

**ФОРМИРОВАНИЕ ИННОВАЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА
ПРЕДПРИЯТИЙ НА УКРАИНЕ**

В этой статье проведено исследование структуры, принципов формирования и оценивания инновационного потенциала предприятий, что очень важно для конкурентоспособности предприятий на Украине.

Ключевые слова: инновационный потенциал, конкурентоспособность, ресурсы, управление, предприятие, оценка, эффективность.

Shevchuk N.A.

**FORMATION OF INNOVATIVE POTENTIAL OF ENTERPRISES IN
UKRAINE**

In this article, a study of the structure, principles of formation and estimation of innovative potential of enterprises, which is very important for the competitiveness of enterprises in Ukraine.

Keywords: innovative capacity, competitiveness, resources, management, the company, evaluation, efficiency.
